

Sygn. akt I CNP 86/22

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie ze skargi pozwanych S. Ł. i K. Ł.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w C.
z dnia 4 listopada 2019 r., sygn. akt VI Ca [...],
w sprawie z powództwa S. Ł. i G. Ł.
przeciwko S. Ł., K. Ł. i A. Ł.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 czerwca 2022 r.,

1) odrzuca skargę

**2) oddala wniosek S. Ł. i G. Ł. o zasądzenie kosztów
postępowania wywołanego skargą S. Ł. i K. Ł..**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 4 listopada 2019 r. Sąd Okręgowy w C. po rozpoznaniu sprawy z powództwa S. Ł., G. Ł. przeciwko S. Ł., K. Ł. A. Ł. o zapłatę, na skutek apelacji Powodów od wyroku Sądu Rejonowego w C. z 14 czerwca 2019 r., zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 4 nadając mu treść: zasądza od pozwanych K. Ł. i S. Ł. na rzecz powodów S. Ł. i G. Ł. kwotę 24.458,96 (dwadzieścia cztery tysiące czterysta pięćdziesiąt osiem złotych dziewięćdziesiąt sześć groszy) zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 grudnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia

zapłaty - z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego, a w pozostałej części powództwo oddała, zmienił zaskarżony wyrok w punktach 5, 6, 7, 8 i 9 zastępując je punktem 5 i nadał mu treść: zasądza od pozwanych K. Ł. i S. Ł. solidarnie na rzecz powodów S. Ł. i G. Ł. solidarnie kwotę 3.082 (trzy tysiące osiemdziesiąt dwa) zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nakazuje pobrać od pozwanych K. Ł. i S. Ł. solidarnie na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w C. kwotę 1.668,81 (jeden tysiąc sześćset sześćdziesiąt osiem złotych osiemdziesiąt jeden groszy) zł tytułem nieuiszczonych wydatków wyłożonych tymczasowo ze środków Skarbu Państwa, punktowi 10 nadał numer 6, a punktowi 11 numer 7, w pozostałej części apelację oddalił, a ponadto zasądził od pozwanych K. Ł. i S. Ł. solidarnie na rzecz powodów S. Ł. i G. Ł. solidarnie kwotę 1.275 (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt pięć) zł tytułem części opłaty sądowej od apelacji, a koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym pomiędzy stronami wzajemnie zniósł, a także przyznał od Skarbu Państwa — Sądu Rejonowego w C. na rzecz radcy prawnego E. B. kwotę 1.476 (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć) zł, w tym 23% podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu pozwanej K. Ł. w postępowaniu apelacyjnym.

Skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w C. wnieśli Pozwani, K. Ł. i S. Ł. zaskarżając go w części, tj. w pkt I.1. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 509 § 2 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie roszczeń odszkodowawczych od Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, uwzględniającym poglądy nauki prawa i orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, przyjmuje się jednolicie, że wyrokiem niezgodnym z prawem - w rozumieniu art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. - jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi

różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17, z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35, z dnia 3 czerwca 2009 r., sygn. IV CNP 18/09, niepubl.; z dnia 5 września 2008 r., sygn. I CNP 27/08, niepubl.; z dnia 20 stycznia 2011 r., sygn. I BP 4/10, niepubl.). Niezgodność z prawem powodująca powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa musi mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności. Tę wykładnię wskazanej normy zawartej w przytoczonym przepisie podzielił Trybunał Konstytucyjny, orzekając w wyroku z dnia 27 września 2012 roku, (Sk 4/11, OTK-A 2012/8/97, Dz.U.2012, poz.1104), że art. 424¹ § 1 k.p.c. rozumiany w ten sposób, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji przysługuje tylko wtedy, kiedy niezgodność ta jest oczywista, rażąca i przybiera postać kwalifikowaną, jest zgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W świetle przedstawionego stanowiska judykatury, bezprawność judykacyjną, o której mowa w przywołanym 424¹ § 1 k.p.c., należy zatem definiować w sposób autonomiczny, węższy od tradycyjnie rozumianej bezprawności w dziedzinie odpowiedzialności cywilnej, z uwzględnieniem specyfiki sądowego stosowania prawa, istoty władzy sądowniczej i niezawisłości sędziowskiej (por. wyroki Sądu Najwyższego z: 17 maja 2006 r., sygn. akt I CNP 14/06, niepubl.; 28 marca 2007 r., sygn. akt II CNP 124/06, niepubl.; 14 kwietnia 2008 r., sygn. akt II BP 62/07, niepubl.; 25 marca 2009 r., sygn. akt V CNP 93/08, niepubl.; 3 czerwca 2009 r., sygn. akt IV CNP 116/08, niepubl.; 20 stycznia 2011 r., sygn. akt I BP 4/10, niepubl.). Istotą władzy sądowniczej jest orzekanie w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, zależny nie tylko od obowiązujących ustaw, ale także od wewnętrznego przekonania sędziego oraz jego swobody w ocenie faktów i praw stanowiących przedmiot sporu. Treść orzeczenia zależy również od wyników wykładni, które mogą być różne, w zależności od jej przedmiotu i przyjętych metod interpretacji norm prawnych przez Sąd orzekający. W związku z tym, może istnieć wiele możliwych interpretacji, a sam fakt wykładni

z natury rzeczy cechuje subiektywizm (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z 7 lipca 2006 r., sygn. akt I CNP 33/06, OSNC 2007, z. 2, poz. 35 oraz z 13 maja 2009 r., sygn. akt IV CNP 122/08, niepubl.).

Zgodnie z 424⁵ § 1 k.p.c., skarga powinna zawierać oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części (pkt 1), przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie (pkt 2), wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (pkt 3), uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (pkt 4), wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (pkt 5) oraz wnioski o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem (pkt 6). Ze względu na nadzwyczajny charakter tego środka prawnego i jego funkcję wszystkie wymagania konstrukcyjne wymienione w art. 424⁵ § 1 k.p.c. powinny być przytoczone samodzielnie, niezależnie od innych, wobec czego skarga niespełniająca któregokolwiek z nich dotknięta jest tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych.

Przedstawiona skarga nie spełnia wymagania konstrukcyjnego przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. nie zawiera uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody przez wydanie zaskarżonego nią orzeczenia.

Celem dochowania wymagania określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. należy po pierwsze zamieścić w skardze oświadczenie, że skarżący doznał określonej szkody, i po drugie uwiarygodnić to oświadczenie przez powołanie i przedstawienie określonych dowodów i innych środków niebędących dowodami, ale wskazujących na prawdopodobieństwo wystąpienia szkody (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 września 2005 r., sygn. akt III CNP 5/05, niepubl.). Oświadczenie o wystąpieniu szkody powinno określać rodzaj, zakres oraz rozmiar szkody, wskazywać czas jej wystąpienia i istnienie związku przyczynowego pomiędzy szkodą a zaskarżonym wyrokiem (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2005 r., sygn. akt III CNP 4/05, OSNC 2006, z. 1, poz. 16; 31 stycznia 2006 r., sygn. akt IV CNP 38/05, OSNC 2006, z. 7-8, poz. 141; 27 października 2005 r., sygn. akt V CNP 28/05 niepubl.; 5 marca 2015 r., sygn. akt

I CNP 27/14, niepubl.; 10 grudnia 2015 r., sygn. akt IV CNP 37/15, niepubl.). Uwiarygodnienie wystąpienia szkody musi obejmować wskazanie konkretnych środków, w tym dowodów, innych niż objęty skargą wyrok, które świadczą o tym, że wystąpienie szkody jest prawdopodobne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 sierpnia 2015 r., sygn. akt II CNP 151/15, niepubl.).

Wymagania tego nie spełnia samo oświadczenie Skarżących, że na skutek niezgodnego z prawem prawomocnego wyroku doznali szkody z wyjaśnieniem, iż spłacana jest kwota zasądzona wyrokiem Sądu Okręgowego w C. Takie oświadczenie Skarżących bez rzetelnego, dowodowego uwiarygodnienia szkody nie może być potraktowane jako spełnienie wymagania określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wskazany brak stanowi samodzielną i wystarczającą podstawę odrzucenia skargi (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2007 r., sygn. akt V CNP 8/07, niepubl.). Uchybienia w zakresie koniecznych elementów skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie podlegają usunięciu na zasadach przewidzianych dla wymagań formalnych skargi jako pisma procesowego.

Z uwagi na treść art. 29 § 2 i 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1904) Sąd Najwyższy, nie mając kompetencji do pominięcia stosowania przepisów ustawy, co wprost wynika z art. 179 ust. 1 Konstytucji RP, a także mając na względzie niepodważalność powołania sędziego na podstawie art. 179 Konstytucji RP, odstąpił od oceny prawidłowości powołania sędziów w składzie Sądu *ad quem*, a w konsekwencji ważności postępowania czy skuteczności orzeczenia z powyższych względów z uwagi na ich niedopuszczalność, co wynika z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 2021 r., sygn. K 3/21, zaś w zakresie skuteczności wstrzymania („zawieszenia stosowania”) przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 14 lipca 2021 r., sygn. P 7/20 (OTK ZU nr A/2021, poz. 49).

Tym samym Sąd Najwyższy nie znajduje podstaw do niestosowania w niniejszej sprawie zasady niedopuszczalności kwestionowania statusu sędziego

(deklarowanej w art. 29 § 2 i 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym), co mogłoby sugerować wskazanie w pkt 1 lit. d postanowienia Wiceprezes Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-204/21 R Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej (ECLI:EU:C:2021:593). Powyższe rozstrzygnięcia, a przede wszystkim treść art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, nie pozwalają bowiem na ocenę kryteriów odnoszących się do okoliczności wyboru kandydatów na stanowisko sędziowskie przez Krajową Radę Sądownictwa, a w konsekwencji kwestionowanie skuteczności powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta RP, a tym samym ubezskutecznienia inwestytury, czego nie mogą w szczególności uzasadniać kryteria wskazane w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. w sprawach połączonych C-585/18, C-624/18 i C-625/18, A.K. przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa oraz C.P., D.O. przeciwko Sądowi Najwyższemu, ECLI:EU:C:2019:982.

Niezależnie od powyższego jednak, również w świetle wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ewentualne wady procedury wyboru kandydata na urząd sędziego przed Krajową Radą Sądownictwa, nawet w razie uznania naruszenia Konstytucji RP w tym zakresie (poprzez stwierdzenie niezgodności z Konstytucją przepisów stanowiących podstawę procedury zakończonej powołaniem do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego), samodzielnie nie pozwalają na podważenie niezależności sądu rozpoznającego sprawę (wyrok TSUE z 29 marca 2022 r., C-132/20, w sprawie BN i in. przeciwko Getin Noble Bank S.A., ECLI:EU:C:2022:235), zaś samo powołanie przez Prezydenta RP na urząd sędziego jest niepodważalne (wyrok TSUE z 22 marca 2022 r., C-508/19, M.F. przeciwko J.M., ECLI:EU:C:2022:201). W niniejszej sprawie nie wskazano natomiast jakichkolwiek okoliczności, które wymagałyby weryfikacji niezależności Sądu *ad quem*.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy oddalił wniosek Powodów o zasądzenie kosztów postępowania ze skargi, mając na uwadze, że w odpowiedzi na skargę wnieśli

jedynie o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania i zasądzenie kosztów w związku z takim rozstrzygnięciem, natomiast nie domagali się odrzucenia tej skargi i orzeczenia o kosztach postępowania w takim wypadku.